

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
 - 3.1 แบบแผนการทดลอง
 - 3.2 ขั้นตอนดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้ติดเชื้อไวรัสเอชไอวีที่มารับบริการที่คลินิกให้คำปรึกษา โรงพยาบาลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ติดเชื้อไวรัสเอชไอวีที่มารับบริการที่คลินิกให้คำปรึกษา โรงพยาบาลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มารับบริการที่คลินิกทำแบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบค (Beck Depression Inventory)
2. เลือกผู้ที่มีคะแนน ระหว่าง 17 – 30 คะแนน (เป็นคะแนนภาวะซึมเศร้าในระดับน้อยถึงปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่สามารถแก้ไขด้วยวิธีการให้คำปรึกษาโดยไม่ต้องใช้การรักษาด้วยยา) ได้จำนวนทั้งสิ้น 14 คน
3. สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง ได้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 12 คน
4. ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน แล้วทำการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Random Assignment) อย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์จำนวน 6 คน และกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาวิธีปกติจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบค (Beck Depression Inventory)
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์
โดยมีการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

แบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบค (Beck Depression Inventory: BDI)

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาการ ความรู้สึกของผู้ที่มีภาวะซึมเศร้า รวมถึงลักษณะภาวะซึมเศร้าของผู้ติดเชื้อเอชไอวี
2. ศึกษาแบบประเมินภาวะซึมเศร้า ที่สร้างขึ้นโดยจิตแพทย์เอรอน ที เบค (Aaron T. Beck) เผยแพร่โดยศูนย์ปัญญาบำบัด (Center for Cognitive Therapy) ลักษณะของแบบประเมินดังกล่าวเป็นแบบเลือกตอบ 21 ข้อ ใช้ประเมินอาการ หรือทัศนคติของบุคคลที่มีภาวะซึมเศร้า ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับอาการทางจิตใจ 15 ข้อ อาการทางกาย 6 แต่ละข้อประกอบประโยค ข้อความที่ใช้ประเมินตนเอง 4 ตัวเลือก โดยแต่ละตัวเลือกจะมีการกำหนดคะแนน เป็น 0, 1, 2, และ 3 คะแนน

การกีดคะแนน คำถามแต่ละข้อในแบบประเมินจะสอดคล้องกับประเภทเฉพาะของอาการและ/หรือทัศนคติที่แสดงถึงภาวะซึมเศร้า โดยแบ่งระดับภาวะซึมเศร้า เป็น 6 ระดับ ดังนี้

1 – 10 คะแนน	อยู่ในระดับปกติทั่วไป (Normal)
11 – 16 คะแนน	มีอาการเบี่ยงเบนไปจากปกติเล็กน้อย (Mild Mood Disturbance)
17 – 20 คะแนน	เข้าข่ายมีอาการซึมเศร้าในทางคลินิก (Borderline Clinical Depression)
21 – 30 คะแนน	มีภาวะซึมเศร้าระดับปานกลาง (Moderate Depression)
30 – 40 คะแนน	มีภาวะซึมเศร้าในระดับสูง (Severe Depression)

มากกว่า 40 คะแนนมีภาวะซึมเศร้าอย่างสุดขีด (Extreme Depression)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนภาวะซึมเศร้าระหว่าง 17 – 30 คะแนน เนื่องจากเป็นระดับภาวะซึมเศร้าที่สามารถแก้ไขได้โดยไม่ต้องใช้ยา แต่สามารถแก้ไขด้วยวิธีด้วยการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม (วีรวุฒิ เอกกมลกุล, 2537, หน้า 128)

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ความตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะรายละเอียดของแบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบคฉบับภาษาอังกฤษ และแปลเป็นภาษาไทยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและโครงสร้างของแบบประเมินดังกล่าว ว่ามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย อย่างไรก็ตามแบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบค ได้ผ่านกระบวนการหาคุณภาพมาแล้ว

พบว่ามีความตรงเชิงโครงสร้างในระดับสูง เพราะสามารถประเมินอาการและทัศนคติที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าได้อย่างกว้างขวาง

3.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินภาวะซึมเศร้าเบค (Beck Depression Inventory) ไปทดสอบกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบค โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 แล้ว รายงานผลให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทราบ หลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยจึงนำประเมินดังกล่าวไปใช้ดำเนินการทดลองต่อไป

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์ เป็นโปรแกรมการให้คำปรึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนในการจัดทำเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์ วิธีการ เทคนิคการให้คำปรึกษาที่สอดคล้องกัน และภาวะซึมเศร้าเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการสร้าง โปรแกรมและวิธีการดำเนินการที่เหมาะสม
2. ศึกษางานด้านศิลปบำบัด ฝึกปฏิบัติการใช้ศิลปบำบัดในการให้คำปรึกษา โดยการดูแลของนักศิลปบำบัด อาจารย์ปิยฉัตร เรืองวิเศษ ฟินนี
3. สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์เพื่อลดภาวะซึมเศร้าของผู้ติดเชื้อเอชไอวี
4. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์ให้นักศิลปบำบัดตรวจสอบ และให้ประธานตรวจสอบอีกครั้ง
5. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล
6. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิภายใต้คำแนะนำของประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
7. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์ ไปใช้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัย (ดูภาคผนวก ข)

การดำเนินการวิจัย

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ 2 องค์ประกอบโดยวัดซ้ำ 1 องค์ประกอบ (Two-Factor Experiment with Repeated Measures on One Factor) เพื่อเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์ และกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาวิธีปกติที่มีต่อภาวะซึมเศร้า ระยะเวลาการให้คำปรึกษา ระยะเวลาหลังการให้คำปรึกษา และ ระยะติดตามผล ภายในแต่ละกลุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลอง 2 องค์ประกอบ แบบวัดซ้ำ 1 องค์ประกอบ (Two-Factor Experiment with Repeated Measures on One Factor) (Winer, 1971, p. 518)

	b_1	b_2	b_3
a_1	G_1	G_1	G_1
a_2	G_2	G_2	G_2

ความหมายของสัญลักษณ์

a_1 แทน การให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ศิลปบำบัดร่วมกับทฤษฎีเกสตัลท์

a_2 แทน การให้คำปรึกษาวิธีปกติ

b_1 แทน การทดสอบก่อนการให้คำปรึกษา

b_2 แทน การทดสอบหลังการให้คำปรึกษา

b_3 แทน การทดสอบระยะติดตามผลหลังการให้คำปรึกษา

G_1 แทน กลุ่มทดลองที่ 1

G_2 แทน กลุ่มทดลองที่ 2

ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล
บางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตในการดำเนินการทดลอง

1.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนต่าง ๆ และขอความร่วมมือในการทำวิจัยแก่ผู้ติดเชื้อ
เอชไอวีที่จะเข้าร่วมการวิจัย โดยยึดหลักการรักษาความลับและสิทธิผู้ป่วย

